

Marion Mägi
Projektiexpert OÜ
marion.magi@projektid.ee

Teie 17.08.2018
Meie 24.08.2018 nr 12.2-1/6486-2

Järelevalvemenetluse algatamata jätmine

Austatud proua Mägi

Edastasite 17.08.2018 OÜ Projektiexpert (registrikood 10893683) nimel järelevalveteate, viidates ebaselgetele riigihanke alusdokumentidele ning Eesti Energia AS (registrikood 10421629) (edaspidi Hankija) antud vastuolulistele suunistele pakkumuse vastavuse tingimuste osas lihthankemenetluses nr 199888 "Juhtimise võtmeoskused" (edaspidi Riigihange).

Leidsite, et Hankija koostatud Riigihanke alusdokumendid on ebaselged ning Hankija antud vastuolulised selgitused, ilma pakkumuste esitamise tähtaega pikendamata, ei võimaldanud tähtaegselt pakkumust esitada. Vaatamata teie pöördumisele Hankija pakkumuse esitamise tähtaega ei pikendanud. Eeltoodust tulenevalt soovisite Rahandusministeeriumi seisukohta, kas Hankija vastuoluliste selgituste andmine ning Riigihanke alusdokumentide muutmine vähem kui 24 tundi enne pakkumuste esitamise tähtpäeva on kooskõlas riigihangete seadusega (edaspidi RHS).

Järelevalvemenetluse algatamise või mittealgatamise otsustamiseks on Rahandusministeerium selgitanud välja alljärgnevad asjaolud:

- 1.1) 15.08.2018 kell 13.14 teavitas Hankija riiklikus riigihangete registris (edaspidi eRHR), millistele minimaalsetele vastavustingimustele peab koolitaja vastama, esitades nendeks tingimusteks Riigihanke alusdokumentide punktis 9.5.2 alapunktides a) ja b) hinde „1“ juurde seatud hindamiskriteeriumite kirjelduse.
- 1.2) Samal päeval ehk 15.08.2018 kell 15.17 selgitas Hankija eRHR-s, et ei mõistnud OÜ Projektiexpert küsimust õigesti ning jääb Riigihanke alusdokumentide lisa 1 Raamlepingu eseme tehnilise kirjelduse punktis 11 koolitajale seatud nõuete juurde, rõhutades, et kui koolitaja ei vasta Riigihanke alusdokumentide punktis 9.5 tingimustele, on Hankijal õigus anda 0 punkti.
- 1.3) 16.08.2018 kell 13.18 märkis Hankija eRHR-s täiendavalt, et koolitaja vastavust hinnatakse Riigihanke alusdokumentide lisa 1 Raamlepingu eseme tehnilise kirjelduse punktis 11 esitatud tingimuste alusel ning Hankija muudab vastavuse tingimuse täpsemaks, lisades viite Riigihanke alusdokumentide lisa 1 punktile 11. Samal kuupäeval on Hankija muutnud eRHR-s vastavustingimusi, lisades punktis 4 sisalduva esimese lause järele sulgudesse „Hankedokumentide lisa 1 Raamlepingu eseme tehniline

kirjeldus punktis 11 välja toodud tingimused“. Juhime tähelepanu sellele, et ka esialgses vastavustingimuste punktis 3 sisaldus nõue, et pakkumus peab vastama tehnilisele kirjeldusele. Tehnilise kirjelduse punkti 11 alapunktides on omakorda loetletud tingimused, millele koolitaja vastama peab. Hankija vastavustingimuste vormi muutmine on seega esialgse versiooni täpsustamine, kuivõrd Hankija ei ole vastavustingimusi viite lisamisega sisuliselt muutnud, mistõttu ei olnud Hankija kõnealuse täpsustuse tulemusel kohustatud juhinduma RHS §-st 82.

2. Nõustume, et Hankija on kuupäeval 15.08.2018 kell 13.14 andnud riigihankest huvitatud isikutele eksitavaid selgitusi koolitaja vastavustingimusi puudutavas ning Riigihanke alusdokumentide lisa 1 punktis 11 märgitud „ootused koolitajale“ ei väljenda kõige selgemalt tingimusi, millele pakkuja vastavaks tunnistamiseks vastama peab. Samas tuleb antud juhul arvestada, et Hankija on oma esialgset eksitavat selgitust parandanud samal päeval kell 15.17. Hankija eksitavate suuniste ja nende parandamise vahele jäi seega kaks tundi, mistõttu ei saanud nii lühikese aja jooksul eksituses olemine mõjutada pakkumuse koostamist pöördumatult.

Lähtudes ülalmärgitud asjaoludest ning juhindudes RHS § 206 lg 2 p-st 1 ja lg-st 3 teavitame teid, et Rahandusministeerium ei algata 17.08.2018 esitatud järelevalveteate ajendil järelevalvemenetlust. Põhjendused järelevalvemenetluse mittealgatamise kohta on alljärgnevad.

RHS 9. peatükk näeb ette Rahandusministeeriumi järelevalvevolitused. Seadusandja on andnud Rahandusministeeriumile riigihangete korraldamise üle järelevalvemenetluse teostamisel kaalutusõiguse otsustada, kas järelevalvemenetlust algatada ning millist järelevalvemeedet rakendada. RHS § 206 lg 2 p 1 alusel võib Rahandusministeerium jätta järelevalvemenetluse algatamata, kui järelevalveteate esitajal on õigus esitada rikkumise peale vaidlustus vaidlustuskomisjonile.

Järelevalvemenetluse algatamise teate saamisel kaalutleb Rahandusministeerium igal üksikul juhul eraldi menetluse algatamise põhjendatust. Rahandusministeerium ei pea põhjendatuks järelevalvemenetluse algatamist olukorras, kus järelevalveteate esitamine on ajendatud soovist kaitsta oma subjektiivseid õigusi. Vastavalt RKHKo 13.10.2010 otsusele nr 3-3-1-44-10 p-le 15 puudub isikul subjektiivne õigus nõuda haldusorganilt järelevalvemenetluse algatamist või konkreetse meetme rakendamist, kui pädevus- ja volitusnorm näevad järelevalveorganile ette kaalutusõiguse nii järelevalvemenetluse algatamiseks kui ka järelevalvemeetme rakendamiseks.

Selgitame, et riigihangete järelevalve on suunatud riigihangete objektiivse seaduslikkuse tagamisele, vastandudes selgelt pakkuja, taotleja või riigihanke osalemisest huvitatud ettevõtja subjektiivsete õiguste kaitsele. Riigihangete objektiivse õiguspärasuse kontrollimisele orienteeritud järelevalvemenetlus ei dubleeri ega asenda kaebeõigusel põhinevat vaidlustusmenetlust hankeasjades. Riigikohus on seisukohal, et huvitatud isikute subjektiivsete õiguste ning huvide kaitse on eelkõige vaidlustusmenetluse ja hankeasjade kohtuliku kontrolli esemeks (RKHKo 16.11.2011, nr 3-3-1-65-11, p 16).

RHS § 185 lg 1 sätestab, et pakkuja, taotleja või riigihanke osalemisest huvitatud ettevõtja võib vaidlustada hankija tegevuse, esitades riigihangete vaidlustuskomisjonile sellekohase vaidlustuse, kui ta leiab, et RHS-i rikkumine hankija poolt rikub tema õigusi või kahjustab tema huvisid. RHS § 185 lg 2 p 1 kohaselt võib esitada vaidlustuse riigihangete vaidlustuskomisjonile muuhulgas riigihanke alusdokumentide peale. Järelikult on riigihanke menetluses osalemisest ja pakkumuse esitamisest huvitatud isikutele tagatud vaidlustuse esitamise õiguse kaudu tõhus ja efektiivne õiguskaits.

Leiame, et järelevaeveteates tõstatatud küsimused on kaetud riigihangete vaidlustuskomisjonile vaidlustuse esitamise õiguslike alustega. Ühtlasi märgime, et Rahandusministeerium ei pea avalike ressursside kasutamise seisukohast otstarbekaks ja eesmärgipäraseks algatada järelevaevemenetlust riigihanke alusdokumentide materiaalse õiguspärasuse kontrollimiseks olukorras, kus järelevaeveteate esitaja ei ole tähtaegselt ning kohases menetluses kasutanud talle RHS-ga tagatud kaebeõigust.

Vaatamata järelevaeveteates välja toodud asjaoludel järelevaevemenetluse algatamata jätmisele, täname teid pöördumise eest. Analüüsime turuosalistelt laekunud teavet ning arvestame sellega riskianalüüside ja plaanilise järelkontrolli tööplaanide koostamisel. Täiendavate küsimustega, nende tekkimisel, palume pöörduda riigihangete ja riigiabi osakonna juristi Marit Piirisaar poole (marit.piidisaar@fin.ee; tel 611 3033).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristel Mesilane
osakonnajuhataja
riigihangete ja riigiabi osakond

Lisaadressaadid: Eesti Energia AS

Marit Piirisaar 611 3033
marit.piidisaar@fin.ee